

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Οδηγίες για χρήστες και προγραμματιστές

Οι παρούσες οδηγίες συντάχθηκαν από την κοινοπραξία OSOR:

Συντάκτης:

Patrice-Emmanuel Schmitz

Αποποίηση ευθυνών

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο είναι αποκλειστικά εκείνες του συντάκτη και σε καμία περίπτωση δεν απηχούν επίσημες θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εγγυάται την ακρίβεια των πληροφοριών που περιέχει η παρούσα μελέτη ούτε αναλαμβάνει οποιαδήποτε ευθύνη αναφορικά με τη χρήση αυτών. Οι αναφορές σε συγκεκριμένα προϊόντα, προδιαγραφές, διαδικασία ή υπηρεσία μέσω εμπορικής επωνυμίας ή σήματος, κατασκευαστή ή οποιουδήποτε άλλου τρόπου δεν επιφέρει ούτε υπονοεί θεώρηση, σύσταση ή ενθάρρυνση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι συντάκτες έχουν διασφαλίσει με ιδιαίτερη μέριμνα ότι έχει ληφθεί άδεια για τη χρήση τμημάτων των χειρογράφων, όπου αυτό είναι απαραίτητο, συμπεριλαμβανομένων εικόνων, χαρτών, γραφημάτων, τα οποία αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του/των κατόχου/κατόχων της άδειας ή του/των νόμιμου/νόμιμων εκπροσώπου/εκπροσώπων του/των.

Πνευματικά δικαιώματα:

Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας © 2007 & 2009 Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται, εκτός της χρήσης για εμπορικούς σκοπούς, επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφή αναπαραγωγής, με τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή.

Περιεχόμενα

1. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΟΛΗΓΙΩΝ;	1
2. ΠΟΙΟΝ ΑΦΟΡΟΥΝ ΟΙ ΠΑΡΟΥΣΕΣ ΟΛΗΓΙΕΣ;	3
3. ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΔΕΙΑ EUPL	4
3.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	4
3.2. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΕΛ/ΛΑΚ	4
3.3. ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΑΔΕΙΑΣ EUPL: ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	6
3.3.1. Τα δικαιώματά σας ορίζονται στο άρθρο 2 της EUPL:	6
3.3.2. Οι υποχρεώσεις ορίζονται στα άρθρα 5 και 6 της EUPL:	7
3.4. ΒΑΣΙΜΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΜΕ ΑΔΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ EUPL	11
3.5. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ, ΕΥΘΥΝΗ, ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ	12
3.6. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ	13
3.7. ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ Η EUPL;	13
4. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΟΥ ΣΑΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ EUPL	14
4.1. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ	14
4.2. ΈΛΕΓΧΟΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΠΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΣΑΣ	14
4.3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΕΛ/ΛΑΚ (ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)	15
4.4. ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΑΔΕΙΑ;	15
4.5. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΤΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΜΕ ΑΔΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΛ/ΛΑΚ	16
4.6. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΤΕ ΩΣ ΑΔΕΙΑ ΤΗΝ EUPL	16
4.7. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΑΔΕΙΑ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΗΓΑΙΟΥ ΚΩΔΙΚΑ	17
4.8. ΟΡΘΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ «ΣΥΝΑΨΗ» ΜΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ EUPL	19
4.9. ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΓΡΑΨΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΤΟΥ ΑΔΕΙΟΥΧΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ	19
4.10. ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΟΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ Ο ΠΗΓΑΙΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ	20
4.11. ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΟΥ ΝΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΤΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΑΣ;	20
5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΔΕΙΑ EUPL	21
5.1. ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛ/ΛΑΚ	21
5.2. ΠΩΣ ΣΑΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ Η EUPL ΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΝΔΥΑΣΕΤΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	21
5.3. ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΗ Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ; ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΔΕΙΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ;	22
5.4. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ EUPL	22
5.5. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΑΔΕΙΕΣ	22
5.6. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ	23
5.7. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΡΗΤΡΑΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ EUPL ΣΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΛΛΟΥ ΕΡΓΟΥ	25
6. ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ EUPL	26
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	27

ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ EUPL;

Οδηγίες για χρήστες και προγραμματιστές

1. Ποιος είναι ο στόχος των οδηγιών;

Οι παρούσες πρακτικές οδηγίες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με:

- τη χρήση του λογισμικού που διανέμεται με «άδεια δημόσιας χρήσης για την Ευρωπαϊκή Ένωση» (EURL) στην τελευταία έκδοση v. 1.1 και
- τη χρήση της παρούσας άδειας για τη διανομή του δικού σας λογισμικού.

Το έγγραφο μπορεί ενδεχομένως να δώσει απάντηση στο ερώτημα «Τι είναι η EURL;», κυρίως όμως διερευνά σε ποιο βαθμό μπορείτε να αξιοποιήσετε την άδεια, ανάλογα με την ιδιότητά σας: είτε ως κάτοχος λογισμικού, είτε ως δημιουργός (χορηγός άδειας), είτε ως χρήστης.

Η κοινοχρησία λογισμικού, μία από τις βασικές αρχές του «Ελεύθερου Λογισμικού ή Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα» (ΕΛ/ΛΑΚ), είναι από τους αποτελεσματικότερους τρόπους αύξησης της χρήσης του, βελτίωσης της ποιότητάς του (παρέχοντας τη δυνατότητα σε άλλους προγραμματιστές να ελέγχουν, να βελτιώνουν ή να αυξάνουν τις λειτουργικές δυνατότητές του), μειώνοντας το κόστος, με την αποφυγή επανάληψης εργασιών.

Τέτοιου είδους ανταλλαγή προτάθηκε ομόφωνα στις δημόσιες διοικήσεις από τους ευρωπαίους υπουργούς, υπεύθυνους για την πολιτική της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης¹.

Εντούτοις, ο σχεδιασμός λογισμικού παράγει για τον δημιουργό δικαιώματα κυριότητας. Αν ο δημιουργός είναι μισθωτός ή υπάλληλος δημόσιας διοίκησης, ενδέχεται το νέο λογισμικό να ανήκει στην ιδιοκτησία της εν λόγω δημόσιας διοίκησης. Αν ο δημιουργός είναι ανάδοχος της δημόσιας διοίκησης, τότε ενδέχεται η σύμβαση παροχής υπηρεσιών να παρέχει πλήρη κυριότητα, συμπεριλαμβανομένης και της άσκησης όλων των σχετικών με την πνευματική ιδιοκτησία δικαιωμάτων, στην εν λόγω διοίκηση (το σημείο αυτό πρέπει να υποβληθεί σε έλεγχο μέσω παρακολούθησης κάθε συγκεκριμένης σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταξύ της διοίκησης και της εταιρείας παροχής λογισμικού). Το λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών προστατεύεται από τη νομοθεσία πνευματικής ιδιοκτησίας. Η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας παρέχει συγκεκριμένα δικαιώματα στον κύριο κάποιου έργου, καθιστώντας παράλληλα παράνομη τη χρήση ή προσαρμογή του εν λόγω έργου από άλλους – χωρίς συγκεκριμένη έγκριση ή «άδεια».

¹Υπουργική Διακήρυξη που εγκρίθηκε ομόφωνα στις 24 Νοεμβρίου 2005 στο Μάντσεστερ, Ηνωμένο Βασίλειο (<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

Συνεπώς, με σκοπό την ευκολότερη ανταλλαγή, την επαναχρησιμοποίηση και τη βελτίωση του λογισμικού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε την EUPL, στοχεύοντας στην προστασία τόσο των συμφερόντων των δημιουργών (διατηρώντας τα πνευματικά τους δικαιώματα και αποφεύγοντας το ενδεχόμενο ιδιοποίησης του έργου τους από κάποιον τρίτο) όσο και των χρηστών (παρέχοντάς τους όλα τα δικαιώματα που παρέχουν οι άδειες ΕΛ/ΛΑΚ, όπως η χρήση, η τροποποίηση και η αναδιανομή).

Η δημιουργία της EUPL είναι το αποτέλεσμα μίας μοναδικής διεργασίας. Καμιά άλλη δημόσια διοίκηση του μεγέθους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν δημοσίευσε ή δεν αποφάσισε να χρησιμοποιήσει ποτέ άδεια ΕΛ/ΛΑΚ τόσο συστηματικά. Η παρούσα άδεια είναι το αποτέλεσμα τριών χρόνων μελέτης και ανάλυσης πολλών υφιστάμενων αδειών ΕΛ/ΛΑΚ, πράγμα το οποίο καθόρισε την ύπαρξη αναγκών οι οποίες δεν είχαν καλυφθεί από προηγούμενες άδειες. Εκπονήθηκαν τρεις νομικές εκθέσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργάνωσε ένα δημόσιο φόρουμ και ένα διεθνές συνέδριο για νομικούς. Τελικά, η EUPL v.1.0 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2007 (στην αγγλική, τη γαλλική και τη γερμανική γλώσσα). Η εν λόγω απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μία δεύτερη απόφαση τον Ιανουάριο του 2008 (που ενέκρινε την EUPL v.1.0 σε 19 άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες), καθώς και μία τρίτη απόφαση τον Ιανουάριο του 2009, η οποία περιείχε διευκρινίσεις αναφορικά με το κείμενο της άδειας σε όλες τις διαθέσιμες γλώσσες (EUPL

v.1.1) συνδέονται με το ακόλουθο κίνητρο:

- Η EUPL έπρεπε να είναι νομικά έγκυρη σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της γλωσσικής πολυμορφίας, όπως αναγνωρίζεται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η EUPL έπρεπε να λάβει υπόψη της την ιδιομορφία και την πολυμορφία της νομοθεσίας, τόσο κάθε κράτους μέλους χωριστά όσο και της Κοινότητας (ορολογία της πνευματικής ιδιοκτησίας, πληροφόρηση, εγγύηση, ευθύνη, εφαρμοστέο δίκαιο, δωσιδικία).
- Η EUPL θα εξασφάλιζε την αντιμετώπιση των συνεπαγόμενων ζητημάτων συμβατότητας με τις πλέον συναφείς παρόμοιες άδειες.

Η EUPL είναι ένα «νομικό εργαλείο» που χρησιμοποιείται ήδη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διανομή λογισμικού και που μπορεί ακόμη να χρησιμοποιηθεί από πολλές άλλες υπηρεσίες παροχής λογισμικού, συμπεριλαμβανομένων και των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκοπός των οδηγιών αυτών είναι – ανάλογα με την ιδιότητά σας – να σας δια φωτίσει και να απαντήσει συγκεκριμένα σε πιθανά ερωτήματα που θα προκύψουν ενώ χρησιμοποιείτε την EUPL για διανομή λογισμικού ή για χρήση λογισμικού που αδειοδοτείται βάσει της EUPL.

2. Ποιον αφορούν οι παρούσες οδηγίες;

Οι οδηγίες απευθύνονται σε όσους:

- επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν λογισμικό που έχει δημοσιευτεί με άδεια χρήσης EUPL,
- είναι κάτοχοι λογισμικού και εξετάζουν το ενδεχόμενο να επιλέξουν την άδεια EUPL για τη διανομή του,
- βρίσκονται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης λογισμικού, ίσως ενσωματώσουν το αδειοδοτούμενο λογισμικό της EUPL και επιθυμούν τη δημοσίευση του λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL ή κάποια άλλη άδεια ΕΛ/ΛΑΚ.

Οι οδηγίες απευθύνονται στους ακόλουθους ενδιαφερόμενους φορείς:

- υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όταν αποφασίζουν τη διανομή λογισμικού που έχουν στην κυριότητά τους με άδεια ΕΛ/ΛΑΚ,
- αρχές του δημοσίου τομέα, όταν αποφασίζουν τη χρήση της EUPL για τη

διανομή λογισμικού που έχουν στην κυριότητά τους ως ΕΛ/ΛΑΚ,

- όλους τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους φορείς που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν την EUPL για να διανείμουν τα έργα τους, όπως επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα ή μεμονωμένοι δημιουργοί. Παρόλο που προσαρμόστηκε ως επί το πλείστον στο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, η EUPL μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από δημιουργούς που βρίσκονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- όλους τους προγραμματιστές ή χρήστες (φορείς ή φυσικά πρόσωπα) που είναι δυνητικοί χρήστες έργων με άδεια EUPL.

3. Χρήση λογισμικού με την άδεια EUPL

3.1. Κατανόηση των αρχών αδειοδότησης

Η διανοητική ιδιοκτησία που προκύπτει από την ανάπτυξη λογισμικού προστατεύεται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας, ακριβώς όπως συμβαίνει στην περίπτωση ενός λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου.

Η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας παρέχει στον δημιουργό ενός έργου ορισμένα δικαιώματα επί αυτού, ενώ θέτει νομικούς περιορισμούς όσον αφορά τον τρόπο χρήσης του εν λόγω έργου από τρίτους. Τα πνευματικά δικαιώματα ανάγονται στην προστασία έγγραφων έργων, πράγμα το οποίο μας υπενθυμίζει ότι τόσο το λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών όσο και προϊόντα που σχετίζονται με αυτό αντιμετωπίζονται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας ως λογοτεχνικά έργα.

Η κατοχή των πνευματικών δικαιωμάτων ενός έργου, είτε πρόκειται για βιβλίο είτε για λογισμικό, δίνει τη δυνατότητα στον κάτοχο, συνήθως τον πρώτο δημιουργό ή τον εργοδότη αυτού, να αποφασίζει ποιος μπορεί να το αντιγράψει, να το προσαρμόσει ή να το διανείμει. Εξ ορισμού, μόνο ο κάτοχος μπορεί να κάνει κάτι τέτοιο. Εναντίον οποιουδήποτε αντιγράφει, τροποποιεί ή διανέμει το έργο

κάποιου άλλου χωρίς αδειοδότηση μπορεί να ασκηθεί δικαστική δίωξη.

Επιτρέπεται η αντιγραφή, τροποποίηση ή διανομή ενός έργου από άλλους με τη σύμφωνη γνώμη του κατόχου μέσω άδειας, όπως η EUPL.

Τέτοιον είδους άδεια (όπως η EUPL) θεωρείται ως σύμβαση μεταξύ ενός **χορηγού άδειας** (του δημιουργού του λογισμικού) και ενός **αδειούχου** (όπως εσείς, ο χρήστης του λογισμικού, που μπορεί στη συνέχεια να το χρησιμοποιήσει βάσει των όρων της άδειας). Σημειωτέον, ότι σε περίπτωση που δεν συμφωνείτε με τους όρους της άδειας, κανονικά δεν έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιείτε, να αντιγράφετε, να τροποποιείτε ή να διανέμετε το λογισμικό. Αν το κάνετε χωρίς να συμφωνήσετε με τους όρους της άδειας, παραβιάζετε τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

3.2 Κατανόηση των αρχών ΕΛ/ΛΑΚ

Η EUPL v.1.1 είναι άδεια Ελεύθερου Λογισμικού ή Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ). Τον Μάρτιο του 2009 πιστοποιήθηκε από την OSI – Πρωτοβουλία Ανοικτού Κώδικα – ως άδεια ανοικτού κώδικα,

καθώς πληροί τους όρους του Ορισμού Ανοικτού Κώδικα (OSD). Η άδεια πληροί επίσης τους όρους του Ιδρύματος Ελεύθερου Λογισμικού (FSF), οι οποίοι συνοπτικά διασφαλίζουν τέσσερις μορφές ελευθερίας για τους αδειούχους:

- ελευθερία χρήσης και εκτέλεσης για οποιοδήποτε σκοπό και αριθμό χρηστών,
- ελευθερία απόκτησης του Πηγαίου Κώδικα (για τη μελέτη του τρόπου λειτουργίας του λογισμικού),
- ελευθερία κοινοχρησίας, αναδιανομής αντιγράφων του λογισμικού,
- ελευθερία τροποποίησης, προσαρμογής, βελτίωσης του λογισμικού βάσει συγκεκριμένων αναγκών και ανταλλαγής αυτών των τροποποιήσεων.

Η Πρωτοβουλία Ανοικτού Κώδικα (OSI) (βλ.: www.opensource.org/docs/definition.php) έχει θεσμοθετήσει δέκα αρχές OSD, με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται κάθε άδεια «Ανοικτού Κώδικα»:

Ελευθερία αναδιανομής

«Η άδεια δεν περιορίζει οποιοδήποτε μέρος από την πώληση ή διάθεση του λογισμικού ως στοιχείου συνολικής διανομής λογισμικού που περιλαμβάνει προγράμματα από πολλές διαφορετικές πηγές. Η άδεια δεν πρέπει να απαιτεί αμοιβή ή οποιοδήποτε άλλο τέλος για τέτοιου είδους αγορά».

Παρουσίαση του πηγαίου κώδικα

«Το πρόγραμμα πρέπει να περιέχει τον πηγαίο κώδικα και να επιτρέπει τη διανομή με τη μορφή πηγαίου κώδικα, καθώς επίσης και σε μεταγλωττισμένη μορφή. Σε περίπτωση που κάποια μορφή προϊόντος διανέμεται χωρίς τον πηγαίο κώδικα, πρέπει να υπάρχει ευρύτερα γνωστό μέσο για την απόκτηση του πηγαίου κώδικα σε εύλογο κόστος, κατά προτίμηση με τηλεφόρτωση από το διαδίκτυο. Ο πηγαίος κώδικας πρέπει να αποτελεί την προτιμώμενη μορφή, με την οποία ο προγραμματιστής θα τροποποιήσει το πρόγραμμα. Απαγορεύεται η ηθελημένη παραποίηση του πηγαίου κώδικα, καθώς και η χρήση ενδιάμεσων μέσων, όπως η προεπεξεργασία ή η μετάφραση.

Άδεια παραγωγής και διανομής παράγωγων έργων

«Η άδεια μπορεί να περιορίζει τροποποιήσεις και παραγόμενα έργα, τα οποία με τη σειρά τους επιτρέπεται να διανεμηθούν υπό τους ίδιους όρους με εκείνους της άδειας του πρωτότυπου λογισμικού.»

Κανονισμός αναφορικά με την ακεραιότητα

του πηγαίου κώδικα του δημιουργού

«Η άδεια πρέπει να επιτρέπει τη διανομή του πηγαίου κώδικα σε τροποποιημένη μορφή, μόνο αν επιτρέπει τη διανομή, μαζί με τον πηγαίο κώδικα, “αρχείων επιδιόρθωσης κώδικα” (patch files), για σκοπούς τροποποίησης του κώδικα κατά τον χρόνο της κατάρτισης. Η άδεια πρέπει να επιτρέπει ρητά τη διανομή λογισμικού που έχει εκπονηθεί από τροποποίηση του πηγαίου κώδικα. Με την άδεια μπορεί να απαιτείται τα παράγωγα έργα να φέρουν διαφορετικό όνομα ή διαφορετικό αριθμό έκδοσης από το πρωτότυπο λογισμικό.»

Τούτο επειδή η ενθάρρυνση εργασιών βελτίωσης είναι μεν επιθυμητή, οι χρήστες όμως έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν ποιος είναι υπεύθυνος για το λογισμικό που χρησιμοποιούν. Δημιουργοί και όσοι εκτελούν εργασίες συντήρησης έχουν εκατέρωθεν το δικαίωμα να γνωρίζουν τι για τους ζητείται να υποστηρίξουν και να προστατεύσουν τη φήμη τους. Η άδεια μπορεί να επιβάλλει να διακρίνονται οι αλλαγές και οι αναβαθμίσεις από τον πηγαίο κώδικα.

Καμία διάκριση ένατι προσώπων ή ομάδων

«Όσον αφορά τη χορήγηση της άδειας δεν πρέπει να γίνεται διάκριση σε βάρος προσώπων ή ομάδων προσώπων »

Ορισμένα κράτη ενδέχεται να θέτουν περιορισμούς στην εξαγωγή συγκεκριμένων τύπων λογισμικού (εμπάργκο). Παρόλα αυτά η ίδια η άδεια δεν πρέπει να περιέχει τέτοιου είδους περιορισμούς.

Καμία διάκριση ένατι οποιωνδήποτε πεδίων δραστηριοτήτων

«Μέσω της άδειας δεν πρέπει να τίθεται περιορισμός αναφορικά με τη χρήση του προγράμματος σε συγκεκριμένο πεδίο δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, δεν πρέπει να περιορίζει τη χρήση της σε μια επιχείρηση (εμπορικά) ή στον τομέα γενετικής με σκοπό την έρευνα.»

Απουσία «επιπλέον» περιορισμών αναφορικά με τη διανομή της άδειας

«Τα δικαιώματα που σχετίζονται με το πρόγραμμα αφορούν όλους προς τους οποίους αυτό αναδιανέμεται χωρίς να απαιτείται η απόκτηση επιπλέον άδειας από τα εν λόγω μέρη.»

Αυτό αποβλέπει στην απαγόρευση αποκλειστικής χρήσης λογισμικού με έμμεσο τρόπο, όπως για παράδειγμα την απαίτηση σύναψης συμφωνητικού μη κοινολόγησης.

Η άδεια δεν πρέπει να αφορά συγκεκριμένο προϊόν

«Τα δικαιώματα του προγράμματος δεν πρέπει να εξαρτώνται από την ιδιότητα του προγράμματος να αποτελεί μέρος συγκεκριμένης διανομής λογισμικού. Αν το πρόγραμμα αποσπάται από την εν λόγω διανομή και χρησιμοποιείται ή διανέμεται βάσει των όρων που προβλέπονται από την άδειά του, όλα τα μέρη στα οποία αναδιανέμεται αυτό πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα που χορηγούνται σε συνδυασμό με την αρχική διανομή του πρωτότυπου λογισμικού.»

Η άδεια δεν πρέπει να περιορίζει άλλα λογισμικά

«Η άδεια δεν πρέπει να θέτει περιορισμούς σε άλλα λογισμικά που διανέμονται μαζί με το αδειοδοτημένο λογισμικό. Για παράδειγμα, η άδεια δεν πρέπει να επιβάλλει ότι όλα τα άλλα προγράμματα που διανέμονται με το ίδιο μέσο πρέπει να είναι προγράμματα ανοιχτού κώδικα.»

Τεχνολογική ουδετερότητα της άδειας

«Καμία διάταξη της άδειας δεν πρέπει να προκρίνει τη χρήση συγκεκριμένης τεχνολογίας ή τύπου διεπαφής.»

Το διαδίκτυο δεν αποτελεί πλέον το μοναδικό κανάλι διανομής λογισμικού (άλλες δυνατότητες είναι το CD-Rom, το FTP κτλ.) Στο μέλλον ίσως δημιουργηθούν νέα κανάλια (έως τώρα άγνωστα), οπότε η άδεια δεν πρέπει να αποκλείει (ή να συνδέεται με) κάποια συγκεκριμένη τεχνολογία.

3.3 Χρήση του κώδικα άδειας EUPL: τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις σας

3.3.1 Τα δικαιώματά σας ορίζονται στο άρθρο 2 της EUPL:

«Λαμβάνοντας» ένα «έργο» (λογισμικό ή/και φάκελο τεκμηρίωσης) αδειοδοτημένου βάσει της EUPL, σας χορηγείται μία σειρά από δικαιώματα παγκόσμιας ισχύος, διαρκή, χωρίς καταβολή δικαιωμάτων εκμετάλλευσης και μη-αποκλειστικά.

«**Παγκόσμιας ισχύος**»: τα δικαιώματά σας δεν περιορίζονται ως προς τον χώρο: μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το αδειοδοτημένο έργο εντός ή εκτός της Ευρώπης ή μέσω ενός διεθνούς επικοινωνιακού δικτύου.

«**Διαρκή**»: τα δικαιώματά σας δεν περιορίζονται ως προς τον χρόνο. Με την προϋπόθεση ότι συνεχίζετε να συμμορφώνεστε με τους όρους της άδειας, τα δικαιώματα ισχύουν για πάντα και ο χορηγός της άδειας δεν θα ανακαλέσει την άδεια.

«**Χωρίς καταβολή δικαιωμάτων εκμετάλλευσης**»: η άδεια σάς παραχωρείται ατελώς. Ίσως προκύψουν προαιρετικά τέλη αναφορικά με συμπληρωματικές υπηρεσίες, όπως υποστήριξη (συγκεκριμένη συντήρηση).

Γενικότερα, μία άδεια ΕΛ/ΛΑΚ, ειδικότερα η EUPL, σας παρέχει ως αδειούχο τη δυνατότητα:

- Να λάβετε τον πηγαίο κώδικα από ένα αποθετήριο ελεύθερης πρόσβασης. Δεν πρόκειται αναγκαστικά για «αποθετήριο διαδικτύου» (δεδομένου ότι η άδεια είναι τεχνολογικά ουδέτερη), παρόλα αυτά η δημοσίευση του κώδικα στο διαδίκτυο αποτελεί τρέχουσα βέλτιστη πρακτική.
- Να χρησιμοποιήσετε το έργο (δηλαδή το λογισμικό) σε οποιαδήποτε περίπτωση και για οποιαδήποτε χρήση. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται ιδιωτική και δημόσια χρήση, όπως επίσης μη κερδοσκοπική και κερδοσκοπική χρήση.
- Να προβείτε σε αναπαραγωγή του έργου, δηλαδή σε δημιουργία αντιγράφων.
- Να τροποποιήσετε το πρωτότυπο έργο και να δημιουργήσετε παράγωγα έργα. Αυτό σημαίνει ότι μπορείτε να προσαρμόσετε τον κώδικα στις δικές σας ανάγκες, να συμπεριλάβετε το λογισμικό σε μία ευρύτερη λύση ή, αντίθετα, να εξάγετε από τον κώδικα μόνο εκείνα τα μέρη που σας είναι χρήσιμα.
- Να το παρουσιάσετε στο κοινό (π.χ. χρησιμοποιώντας δημόσιο δίκτυο ή

υπηρεσίες διανομής που βασίζονται στο έργο – «λογισμικό ως υπηρεσία» μέσω διαδικτύου)

- Να διανέμετε το έργο ή αντίγραφα αυτού. Έχετε επίσης το δικαίωμα να διανείμετε τροποποιημένη έκδοση του έργου ή των παράγωγων έργων, όπως αναφέρεται πιο πάνω.
- Να δανείτε και να εκμισθώνετε το έργο ή αντίγραφα του.

3.3.2 Οι υποχρεώσεις ορίζονται στα άρθρα 5 και 6 της EUPL:

Σχετικά με τη χρήση του λογισμικού

Αν κάνετε απλή χρήση του λογισμικού, «ακριβώς όπως το αποκτήσατε ή το τηλεφορτώσατε μέσω διαδικτύου», και δεν τροποποιείτε τον πηγαίο κώδικα, αν η χρήση εξυπηρετεί δικά σας οφέλη ή οφέλη του οργανισμού σας (την ίδια διοίκηση, τον ίδιο νομικό φορέα) χωρίς να διανέμετε ή να παρουσιάζετε το λογισμικό σε τρίτους, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις ή περιορισμοί ως προς τα δικαιώματα που σας παραχωρήθηκαν.

Η χρήση του λογισμικού δεν σας επιτρέπει να κάνετε οποιαδήποτε μη εξουσιοδοτημένη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των προηγούμενων δημιουργών: ονόματα, λογότυποι, εμπορικά σήματα, σήματα υπηρεσιών κτλ. Για παράδειγμα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το “CIRCA” (ως λογισμικό αδειοδοτούμενο βάσει της EUPL από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) για να ανταλλάξετε πληροφορίες με απομακρυσμένους χρήστες στο πλαίσιο των δικών σας υπηρεσιών ή έργου; το γεγονός, ωστόσο, ότι χρησιμοποιείτε το CIRCA δεν σας εξουσιοδοτεί να χρησιμοποιήσετε το όνομα (ή τον λογότυπο) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για διαφημιστικούς λόγους ή να αναφέρετε ότι η δραστηριότητά σας υποστηρίζεται, ενθαρρύνεται ή χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σχετικά με την αδειοδότηση του λογισμικού ως πρώτος δημιουργός

Αν είστε το πρώτο πρόσωπο που αποφασίζει να αδειοδοτήσει το έργο (ο «πρώτος δημιουργός» ή πρώτος χορηγός άδειας), πρέπει να εξασφαλίσετε (ή να παράσχετε μέσω της άδειας

- Να εκχωρείτε περαιτέρω δικαιώματα επί του έργου ή επί των αντιγράφων του, να διανέμετε, δηλαδή, σύμφωνα με τους όρους της άδειας (της EUPL σύμφωνα με τη ρήτρα “copyleft”) και να εκχωρείτε περαιτέρω όλα τα δικαιώματα που σας παραχωρήθηκαν σύμφωνα με την EUPL σε νέους ενδιαφερόμενους.

επίσημη εγγύηση) ότι είστε ο κάτοχος της εν λόγω πνευματικής ιδιοκτησίας ή ότι αυτή σας έχει παραχωρηθεί στο παρελθόν.

Για παράδειγμα, αν η δημόσια διοίκηση της περιοχής σας θέλει να εκχωρήσει την άδεια χρήσης κάποιου λογισμικού, οφείλετε να ελέγξετε αν οι δημιουργοί του λογισμικού είναι ή ήταν υπάλληλοι της εν λόγω διοίκησης ή ήταν ανάδοχοι (εργαζόμενοι για λογαριασμό σας βάσει κάποιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, με την οποία όλα τα δικαιώματα μεταβιβάζονται στη διοίκηση που σας αφορά). Η επίσημη εγγύηση που αναφέρεται πιο πάνω (πρβ. άρθρο 6 της EUPL) παρέχεται με την εισαγωγή προβλεπόμενων ειδοποιήσεων για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον κώδικα του λογισμικού (με ένδειξη του ονόματος του κατόχου των πνευματικών δικαιωμάτων).

Ο πρώτος χορηγός της άδειας μπορεί επίσης να συμπεριλάβει στο έργο συγκεκριμένα στοιχεία του κώδικα του λογισμικού, τα οποία έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί δυνάμει μίας επιτρεπτικής (ή non-copyleft) άδειας: μία άδεια που, όπως η “New BSD”, η “Apache 2.0” ή η “MIT License”, επιτρέπει την αναδιανομή του αδειοδοτούμενου κώδικα υπό τους όρους μίας άλλης άδειας, της EUPL. Σε αυτήν την περίπτωση παρακαλείσθε να ελέγξετε τους όρους της «επιτρεπτικής» άδειας, ειδικότερα όλες τις ρήτρες σχετικά με τους όρους ή την αναδιανομή ή με την τήρηση των υφιστάμενων συμβόλων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σχετικά με την τροποποίηση του λογισμικού

Αν αποκτήσετε λογισμικό με άδεια χρήσης EUPL και επιθυμείτε να επεξεργαστείτε για οποιονδήποτε λόγο τον κώδικα, οφείλετε να σεβαστείτε τα πνευματικά δικαιώματα του πρώτου δημιουργού (π.χ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και των μετέπειτα συντελεστών του (αν

υπάρχουν), ειδικότερα όλες τις παραπομπές σε αυτούς. Επομένως, μην αφαιρέσετε οποιαδήποτε σήματα πνευματικής ιδιοκτησίας του πηγαίου κώδικα που χρησιμοποιείτε για να δημιουργήσετε το παράγωγο έργο σας.

Σε περίπτωση που επιφέρετε βελτιώσεις, σημειώστε με σαφήνεια την αρχή και το τέλος τους, προσθέστε την ημερομηνία της τροποποίησης, καθώς και το δικό σας σήμα πνευματικής ιδιοκτησίας, σημειώνοντας σαφώς τον εαυτό σας ως δημιουργό και κάτοχο της πνευματικής ιδιοκτησίας της τροποποίησης. Παρακαλείσθε να πράττετε κατά αυτόν τον τρόπο μόλις κάνετε οποιαδήποτε τροποποίηση, ακόμη και αν δεν σκοπεύετε να αναδιανείμετε το λογισμικό (καθώς στο μέλλον ο οργανισμός σας θα μπορούσε να λάβει αντίθετη απόφαση). Σε περίπτωση που σκοπεύετε να αναδιανείμετε το λογισμικό, αφού το τροποποιήσετε ή το βελτιώσετε, θυμηθείτε ότι η EUPL (άρθρο 6) απαιτεί από κάθε συντελεστή μία επίσημη εγγύηση: ότι τα πνευματικά δικαιώματα του εισηγμένου κώδικα ανήκουν σε εσάς ή ότι σας παραχωρήθηκε η άδεια με δυνατότητα να τον αναδιανείμετε.

Σχετικά με την αναδιανομή του λογισμικού

Τι σημαίνει «διανομή»

Σύμφωνα με τους ορισμούς της EUPL, *διανομή ή/και παρουσίαση (στο κοινό)* σημαίνει κάθε πράξη με την οποία πωλούνται, δίδονται, δανείζονται, εκμισθώνονται, διανέμονται, παρουσιάζονται στο κοινό, μεταδίδονται ή με άλλον τρόπο καθίστανται διαθέσιμα, επιγραμμικώς (on line) ή χωρίς σύνδεση (off line), αντίγραφα του έργου ή παρέχεται πρόσβαση στις ουσιώδεις λειτουργικές δυνατότητές του. Ο ορισμός είναι ιδιαίτερα ευρύς και καλύπτει ενέργειες πέραν της απλής «αναπαραγωγής αντιγράφων» του λογισμικού. Για παράδειγμα, κάποιος ο οποίος ως πάροχος υπηρεσιών διαδικτύου (λογισμικό ως υπηρεσία) επιτρέπει συνδεδεμένους στο διαδίκτυο χρήστες να χρησιμοποιούν το λογισμικό, το

«παρουσιάζει στο κοινό».

Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου (ISP), οι οποίοι κάνουν «χρήση ως έχουν» (χωρίς τη δημιουργία παράγωγων έργων) των τυπικών στοιχείων ΕΛ/ΛΑΚ (αδειοδοτημένων βάσει της EUPL) πρέπει να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του διανομέα (ειδικότερα με την πρόνοια για αποθετήριο όπου διατίθεται ο πηγαίος κώδικας του λογισμικού); Όχι. Κάτι τέτοιο θα προκαλούσε επιβάρυνση, πράγμα το οποίο δεν αποτελεί στόχο της άδειας. Στόχος εδώ είναι η προστασία των δικαιωμάτων όλων των χρηστών (κυρίως εκείνων του πρώτου δημιουργού και των μετέπειτα συντελεστών), αν οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου προσφέρουν υπηρεσίες που βασίζονται σε παράγωγα έργα τα οποία δεν διανέμονται ούτε αδειοδοτούνται σε άλλο αποθετήριο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, μόνο οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου πρέπει να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του διανομέα.

Σε περίπτωση που είστε «διανομέας»

Για την αναδιανομή του λογισμικού σε τρίτους πρέπει να έχετε υπόψη σας δύο υποχρεώσεις όσον αφορά τη χρήση της άδειας και την πρόνοια για αποθετήριο όπου θα διατίθεται ο πηγαίος κώδικας του λογισμικού.

A) Υποχρέωση αναφορικά με την άδεια

Εφόσον διανέμετε αντίγραφα του προγράμματος για το οποίο σας χορηγήθηκε άδεια βάσει της EUPL, πρέπει πάντοτε να παρέχετε τα αντίγραφα αυτά βάσει των διατάξεων της EUPL.

Εφόσον δημιουργήσατε παράγωγο έργο (δηλαδή τροποποιήσατε το λογισμικό, προσθέσατε λειτουργικές δυνατότητες, μεταφράσατε τη διεπαφή σε άλλη γλώσσα κ.α.) και διανέμετε το εν λόγω παράγωγο έργο, πρέπει επίσης να εφαρμόσετε την ίδια άδεια EUPL (χωρίς να τροποποιήσετε τους όρους της άδειας) σε ολόκληρο το παράγωγο έργο.

Εικόνα 1: Αποτέλεσμα «Copyleft»

Η EUPL έχει προβλέψει μία σημαντική εξαίρεση στον πιο πάνω κανόνα: πρόκειται για την περίπτωση υποχρεωτικής χρήσης μίας συμβατής άδειας copyleft.

Μία άδεια λογισμικού ονομάζεται «Copyleft» όταν η αναδιανομή του πρωτότυπου κώδικα ή οποιουδήποτε στοιχείου που προέκυψε κατόπιν συγχώνευσης με τον κώδικα πρέπει να αδειοδοτείται βάσει αυτής της μη τροποποιημένης άδειας.

Η πιο δημοφιλής copyleft άδεια είναι η GNU Γενική Δημόσια Άδεια (GPLv.2)

Σύμφωνα με το άρθρο 5, η EUPL είναι και αυτή copyleft προς αποφυγή οποιασδήποτε αποκλειστικής διάθεσης του λογισμικού.

Από τη σκοπιά της EUPL, αναφέρονται οι παρακάτω συμβατές άδειες θεωρούνται copyleft (1η Φεβρουαρίου 2009):

- η GNU General Public Licence (GPLv.2)
- η Open Software Licence (OSL) v. 2.1 and/or v. 3.0

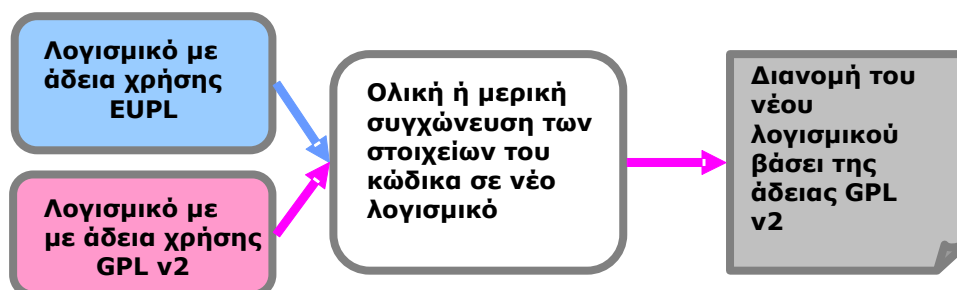
- η Common Public Licence v. 1.0
- η Eclipse Public Licence v 1.0
- η CeCILL v. 2.0

Τι σημαίνει αυτό;

Φανταστείτε ότι έχετε συγχωνεύσει δύο στοιχεία από τον κώδικα ενός λογισμικού:

- Η άδεια χρήσης του πρώτου στοιχείου του κώδικα σας παραχωρήθηκε από την EUPL,
- Η άδεια χρήσης του δεύτερου στοιχείου του κώδικα σας χορηγήθηκε βάσει μιας από τις παραπάνω συμβατές άδειες copyleft (για παράδειγμα την GPLv2).

Αν αποφασίσετε να αναδιανείμετε το παράγωγο έργο, θα το κάνετε σύμφωνα με τους όρους χρήσης της άδειας GPLv2. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από το γεγονός ότι η GPLv2 είναι άδεια copyleft. Η EUPL επιλύει το πρόβλημα της «σύγκρουσης αδειών», επιτρέποντάς σας να συμμορφωθείτε με αυτού του είδους την υποχρέωση.

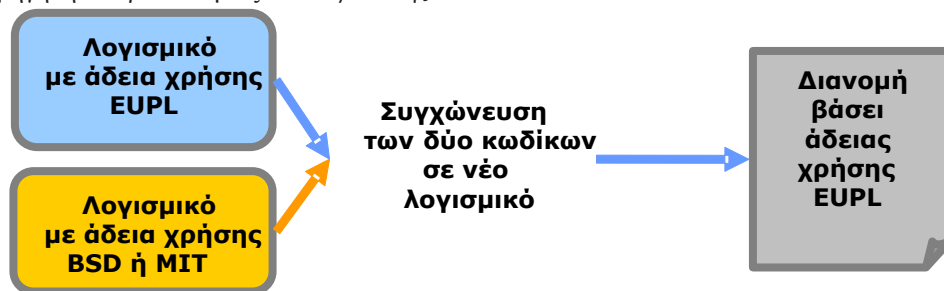

Εικόνα 2: Ρήτρα συμβατότητας

Παρακαλώ σημειώστε ότι, κατά τη συγκρότηση λύσεων λογισμικού από διάφορα στοιχεία ανοικτού κώδικα, σπάνια είναι υποχρεωτική η συγχώνευση ή ο συσχετισμός του κώδικά τους σε μία και μόνο πηγή. Γενικά, τα διάφορα στοιχεία της λύσης ανταλλάσσουν και επεξεργάζονται παραμέτρους χωρίς να συγχωνεύονται. Σε αυτήν την περίπτωση, κάθε μέρος της λύσης μπορεί να παραμείνει αδειοδοτημένο βάσει της πρωτότυπης άδειας. Φανταστείτε μία άλλη περίπτωση, κατά την οποία έχετε συγχωνεύσει δύο άλλα στοιχεία του κώδικα του λογισμικού:

- Η άδεια χρήσης του πρώτου σάς χορηγήθηκε βάσει της EUPL
- Η άδεια χρήσης του δεύτερου σάς χορηγήθηκε βάσει μιας «επιτρεπτικής»

Εικόνα 3: Συγχώνευση με επιτρεπτικό πηγαίο κώδικα

B) Υποχρέωση αναφορικά με τη δημοσίευση του πηγαίου κώδικα

Σε περίπτωση διανομής ενός παραγώγου έργου, θα πρέπει να δημοσιεύσετε τον τροποποιημένο πηγαίο κώδικα από ένα αποθετήριο ελεύθερης πρόσβασης (στις περισσότερες περιπτώσεις ένας

άδειας

Η άδεια ενός λογισμικού ονομάζεται «επιτρεπτική» όταν η αναδιανομή του πρωτότυπου κώδικα ή του κώδικα που προέκυψε από συγχώνευση μπορεί να αδειοδοτηθεί βάσει οποιασδήποτε άδειας (της ίδιας ή άλλης), συμπεριλαμβανομένης και «αδιοταγούς» άδειας (όπου ο πωλητής είναι αποκλειστικός κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων). Παραδείγματα επιτρεπτικών αδειών είναι η άδεια MIT και όλες οι άδειες της οικογένειας BSD.

Αν αποφασίσετε να αναδιανείμετε το παράγωγο έργο, η αναδιανομή του θα γίνει βάσει της EUPL. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από το άρθρο 5 της EUPL (ρήτρα «copyleft»).

ιστότοπος ή μία διεύθυνση FTP)). Πρέπει να παράσχετε τουλάχιστον ένα σύνδεσμο ή μία διεύθυνση που να επιτρέπει σε οποιονδήποτε αδειούχο να ανοίγει το αποθετήριο και να έχει πρόσβαση ή να τηλεφορτώσει τον πηγαίο κώδικα, όσο εσείς συνεχίζετε να αναδιανέμετε το έργο.

3.4 Βάσιμες προσδοκίες από ένα λογισμικό με άδεια χρήσης EUPL

Ως (πρώτος) δημιουργός ή ως συντελεστής βελτίωσης ενός υπάρχοντος έργου με άδεια χρήσης EUPL, μπορείτε να περιμένετε ότι θα προστατευτούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, επειδή η EUPL απαιτεί από τους αδειούχους:

- να σέβονται τα πνευματικά δικαιώματα του πρώτου δημιουργού (και των μετέπειτα συντελεστών, αν υπάρχουν), ειδικότερα όλων των αναφορών που γίνονται σε αυτά.

Ως δημιουργός ή συντελεστής σε εργασίες βελτίωσης ενός έργου με άδεια χρήσης EUPL, μπορείτε να περιμένετε ότι το έργο σας δεν θα το ιδιοποιηθεί ποτέ τρίτος (π.χ. ένας πωλητής λογισμικού καθιστώντας το ιδιοκτησία του), επειδή η EUPL απαιτεί από τους αδειούχους να:

- εφαρμόζουν την άδεια EUPL σε περίπτωση διανομής αντιγράφων ή παράγωγων έργων².

Ως δημιουργός ή συντελεστής σε εργασίες βελτίωσης υφιστάμενου έργου με άδεια χρήσης EUPL, θα ενημερώνεστε για κάθε αναδιανομή. Δεν υπάρχει επίσημη υποχρέωση (ή «εγγύηση») ενημέρωσης του πρώτου δημιουργού (ακόμη και σε περίπτωση βελτίωσης). Όσο όμως είστε ο δημιουργός ή συντελεστής, παραμένετε ενεργός με τη συμμετοχή σας στην «κοινότητα των ανθρώπων που ασχολούνται με αδειοδοτούμενο λογισμικό» ή απλώς σε φόρουμ γύρω από το αδειοδοτούμενο έργο (δηλ. στο επιλεγμένο περιβάλλον της συνεργατικής ανάπτυξης), θα παραμείνετε σε επαφή και θα έχετε πρόσβαση σε σχόλια. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζετε το δικαίωμά σας να έχετε πρόσβαση στον τροποποιημένο κώδικα και να επωφελείσθε των βελτιώσεων για τις δικές σας ανάγκες, επειδή η EUPL επιτάσσει ότι:

- σε περίπτωση διανομής ενός παράγωγου έργου, ο αναδιανομέας έχει την υποχρέωση να παρουσιάζει τον τροποποιημένο πηγαίο

κώδικα από ένα αποθετήριο ελεύθερης πρόσβασης.

Ως δημιουργός ή συντελεστής σε εργασίες βελτίωσης υπάρχοντος έργου με άδεια χρήσης EUPL, μπορείτε να περιμένετε ότι η διανοητική σας ιδιοκτησία (ονόματα, λογότυποι, εμπορικά σήματα, σήματα υπηρεσίας κ.τ.λ.) θα γίνει σεβαστή, καθώς η EUPL επιβάλλει σε όλους τους χρήστες (ή αναδιανομείς) να αποφεύγουν τις μη εξουσιοδοτημένες χρήσεις της διανοητικής ιδιοκτησίας των προηγούμενων δημιουργών.

Τέλος, ως χρήστης λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL, λαμβάνετε εγγύηση μόνιμης αδειοδότησης του κώδικα, καθώς δεν είναι δυνατή η απόσυρση από την EUPL: ακόμη και αν ο πρώτος δημιουργός αποφασίσει να εφαρμόσει άλλους όρους αδειοδότησης σε νεότερες εκδόσεις του πηγαίου κώδικα, ό, τι σας παραχωρήθηκε με άδεια εκμετάλλευσης ισχύει χωρίς χρονικό περιορισμό.

² Εκτός από την περίπτωση συμβατής άδειας, copyleft που επίσης απαγορεύει την ιδιοποίηση από τρίτους, όπως αναφέρεται στην ενότητα 5.5

3.5 Εγγυήσεις, ευθύνη, εφαρμοστέο δίκαιο

Ως χρήστης λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL, δεν απολαμβάνετε καμία εγγύηση όσον αφορά την ποιότητα του λογισμικού, ενώ ο διανομέας του λογισμικού αποποιείται κάθε ευθύνη αναφορικά με οποιαδήποτε ζημία που προκαλείται από τη χρήση του λογισμικού –στο βαθμό που είναι επιτρεπτό από το εφαρμοστέο δίκαιο.

Αυτό σημαίνει ότι, σύμφωνα με τους όρους της άδειας και εκτός εξαιρέσεων (δόλος ή ζημιές που προκλήθηκαν σε φυσικά πρόσωπα), ο χορηγός της άδειας σε καμία περίπτωση δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε άμεση, έμμεση, υλική ή ηθική ζημία. Εξαιρούνται αξιώσεις απώλειας δεδομένων, απώλεια φήμης, διακοπή εργασιών, βλάβη του υπολογιστή, απώλεια εμπορικών ευκαιριών κτλ.

Παράδειγμα:

Τηλεφόρτωσα τη λύση «X-ΕΛ/ΛΑΚ» (φανταστικό όνομα) που παραχωρείται με άδεια χρήσης της EUPL και αποθήκευσα σε αυτήν τα σημαντικά αρχεία μου, όλα τα ονόματα των πελατών μου και την ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας επί διάστημα μεγαλύτερο των τριών χρόνων. Ξαφνικά, η λειτουργία του διακομιστή X-ΕΛ/ΛΑΚ διακόπτεται και χάνονται όλα τα αρχεία –δεν έχω δημιουργήσει αντίγραφα ασφαλείας (back-up) ή έχω μόνο «αντίγραφα ασφαλείας σε μορφότυπο X-ΕΛ/ΛΑΚ». Σε μία τέτοια περίπτωση δεν μπορώ να εγείρω αξίωση για ζημιές από τον δημιουργό του «X-ΕΛ/ΛΑΚ».

Η αποποίηση ευθυνών δεν είναι ποτέ απόλυτη: ο χορηγός της άδειας μπορεί να είναι υπεύθυνος βάσει της νομοθεσίας για την ευθύνη αναφορικά με ελαττωματικά προϊόντα, εφόσον το εν λόγω δίκαιο εφαρμόζεται στο έργο. Εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους (πρόκειται για το δίκαιο της χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου διαμένει ο χορηγός της άδειας ή έχει την έδρα της επιχείρησής του). Πράγματι, ορισμένες εθνικές νομοθεσίες είναι πιο απαιτητικές όσον αφορά την ευθύνη για ελαττωματικά προϊόντα.

Για το λόγο αυτό, η άδεια EUPL (όπως και κάθε άλλη άδεια ΕΛ/ΛΑΚ ή ιδιοταγής άδεια) δεν

περιορίζει τα δικαστήρια να εφαρμόσουν «ευθύνες εξ ελαττωματικών προϊόντων» βάσει γενικών αρχών προστασίας των καταναλωτών.

Η ίδια η άδεια EUPL προβλέπει περιπτώσεις για τις οποίες ο δημιουργός φέρει την ευθύνη: την περίπτωση δόλου (για παράδειγμα, όταν ο δημιουργός έχει συμπεριλάβει κακόβουλο ιό στο λογισμικό) ή όταν το λογισμικό βλάπτει άμεσα πρόσωπα και αγαθά (για παράδειγμα το λογισμικό είναι συγκεκριμένο σύστημα πλοήγησης αεροσκάφους, και προξενεί συντριβή του αεροσκάφους, όταν το λογισμικό μετράει τη θερμοκρασία για την αποστείρωση ιατρικών βοηθημάτων και λανθασμένη μέτρηση προκαλεί μόλυνση, όταν το λογισμικό ρυθμίζει τον ατμοσφαιρικό αέρα ενός χώρου και προκαλεί δηλητηρίαση). Πρόκειται, ωστόσο, για ακραίες περιπτώσεις, για τις οποίες ίσως χρειαστεί να γίνει έλεγχος από κατάλληλους οργανισμούς πιστοποίησης για την προτεινόμενη χρήση. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, η EUPL οφείλει να προστατεύει τον δημιουργό από αξιώσεις για έμμεσες βλάβες: απώλεια δεδομένων, χρόνου, καλής φήμης, εμπορικών ευκαιριών κτλ.

Επιπλέον, το λογισμικό που διανέμεται με άδεια χρήσης EUPL, πράγματι περιέχει εγγύηση ότι τα πνευματικά δικαιώματα του λογισμικού ανήκουν στον χορηγό της άδειας, δηλ. ότι ο χορηγός της άδειας έχει το δικαίωμα να διανείμει σε εσάς το λογισμικό βάσει της EUPL. Η εγγύηση αυτή είναι σημαντική τόσο για τον χορηγό της άδειας όσο και για τον αδειούχο. Για τους χορηγούς της άδειας (σε περίπτωση που είναι οι πρώτοι δημιουργοί) υπενθυμίζει ότι πρέπει να διασφαλίσουν τα πνευματικά τους δικαιώματα πριν από την αδειοδότηση του λογισμικού. Για μετέπειτα συντελεστές που αναδιανέμουν το λογισμικό υπενθυμίζει ότι πρέπει να διασφαλίσουν ότι έχουν τα πνευματικά δικαιώματα όλων των τροποποιήσεων που έκαναν. Για τους αδειούχους (τους τελικούς χρήστες) αποτελεί καλύτερη εγγύηση αποφυγής του κινδύνου έγερσης αξιώσεων για προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας μπορούν να ελέγξουν ποιο μέρος του κώδικα αμφισβητείται και να ζητήσουν διευκρινήσεις από τον δημιουργό.

Ο αποκλεισμός εγγυήσεων και ευθύνης ισχύει στην πραγματικότητα για όλες τις άδειες λογισμικού (Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα ή ιδιοταγές). Παρόλα αυτά ο αποκλεισμός δικαιολογείται περισσότερο στην περίπτωση εφαρμογής Ανοικτού Κώδικα, που παραχωρήθηκε και δεν πουλήθηκε, και η οποία αποτελεί έργο σε εξέλιξη που διαρκώς θα βελτιώνεται από πολυάριθμους συντελεστές.

Τέλος, αν απαιτείτε παροχή εγγυήσεων από κάποια συμφωνία υποστήριξης ή οποιαδήποτε

συμφωνία για το επίπεδο υπηρεσιών που θα ορίζει την ποιότητα, τη συχνότητα, το χρόνο απόκρισης και το κόστος των συγκεκριμένων υπηρεσιών, μπορείτε να προβείτε σε σύναψη συμβάσεων υπηρεσιών ή άλλων συμφωνητικών με οργανισμούς ή εταιρείες που υποστηρίζουν το λογισμικό EUPL που χρησιμοποιείτε, οι οποίοι μπορεί να παρέχουν κάλυψη σε επίπεδο εγγυήσεων και ευθύνης, πιθανότατα έναντι αντιτίμου.

3.6 Περαιτέρω ανάπτυξη και χρήση σε συνδυασμό με άλλα λογισμικά

Η EUPL σας επιτρέπει να χρησιμοποιείτε το λογισμικό απεριόριστα σε συνδυασμό με οποιοδήποτε άλλο λογισμικό. Όμως, αν επιθυμείτε να διανείμετε περαιτέρω το λογισμικό EUPL που λάβατε, και μάλιστα στη βελτιωμένη έκδοση, θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε την άδεια χρήσης της EUPL ή μία συμβατή άδεια.

3.7 Μπορεί να τροποποιηθεί η EUPL;

Μία άλλη ερώτηση αφορά τη δυνατότητα τροποποίησης της άδειας από κάποιον χρήστη, π.χ. «Μπορώ να δημιουργήσω παράγωγη άδεια;». Φυσικά, η απάντηση είναι αρνητική: η EUPL είναι επίσημο έγγραφο, εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από έτη διαβουλεύσεων και προετοιμασίας. Δεν πρέπει ούτε να την τροποποιήσετε ούτε να δημιουργήσετε δική σας «παράγωγη EUPL» αποκαλώντας την EUPL, EUPL v. 2” “EUPL plus” ή οτιδήποτε παρόμοιο.

Η άδεια EUPL προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα (© Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2007) και δεν είναι αφεαυτής ένα «αδειοδοτημένο έργο» που μπορεί να τροποποιηθεί ελεύθερα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 (ρήτρα “copyleft”), η χρήση της EUPL επιτρέπεται μόνο για διανομή ή/και παρουσίαση έργων «υπό τους όρους της παρούσας άδειας» (δηλαδή χωρίς τροποποίηση των όρων της άδειας).

Φυσικά, είναι δυνατή η συμπλήρωση της άδειας από άλλες συμφωνίες που σχετίζονται με

Αν επιθυμείτε να τροποποιήσετε το λογισμικό EUPL ή να το συνδυάσετε με άλλο λογισμικό για να δημιουργήσετε νέο («παράγωγο») λογισμικό, πρέπει να ακολουθήσετε τους όρους της EUPL για την ανάπτυξη ή ενσωμάτωση λογισμικού (πρβ. κεφάλαιο 4).

υπηρεσίες: ενσωμάτωση, εφαρμογή, υποστήριξη, διευρυμένη εγγύηση, συντήρηση κτλ. Όμως, όπως προβλέπει το άρθρο 5, οι συμπληρωματικοί όροι ή συνθήκες δεν πρέπει να αλλοιώνουν ή να περιορίζουν τους όρους της άδειας EUPL.

Αν η EUPL δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες σας, μπορείτε να συμβουλευτείτε τη λίστα των πιστοποιημένων από την OSI αδειών, ώστε να επιβεβαιώσετε αν υπάρχει άλλη άδεια ευρείας χρήσης που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες σας ή στις ανάγκες της κοινότητας σχεδιασμού λογισμικού όπου ανήκετε. Μπορείτε επίσης να δημιουργήσετε τη δική σας άδεια, πρέπει όμως να γνωρίζετε ότι η διαδικασία αυτή πρέπει να γίνει αποκλειστικά από ομάδα ειδικών. Σε αυτήν την περίπτωση, - ακόμη και αν ορισμένες ιδέες της EUPL εμπνεύσουν το έργο σας, το πρωτότυπο έργο σας - κανένα στοιχείο της νέας πρωτότυπης άδειάς σας δεν πρέπει να συγχέεται με την EUPL, όσον αφορά την αναπαραγωγή του ονόματος, την αναφορά των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην

4. Δημοσίευση του δικού σας λογισμικού βάσει της EUPL

Σκοπός της EUPL είναι η ευκολότερη διανομή του λογισμικού σας, ακολουθώντας τις αρχές ΕΛ/ΛΑΚ.

4.1 Προαπαιτούμενα

Η σημαντικότερη προϋπόθεση για τη δημοσίευση λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL, είναι να βεβαιωθείτε ότι είστε κάτοχος της πνευματικής ιδιοκτησίας του λογισμικού.

Οφείλτε να γνωρίζετε τους όρους υπό από τους οποίους θα δημοσιεύσετε το λογισμικό, επομένως πρέπει να εξοικειωθείτε με την EUPL.

Η EUPL είναι μία άδεια ΕΛ/ΛΑΚ. Παρόλο που η EUPL περιλαμβάνει όλους τους όρους άδειας που θα χρησιμοποιήσετε, η εξοικείωση με την έννοια ΕΛ/ΛΑΚ είναι χρήσιμη για τη μέγιστη αξιοποίηση της δημοσίευσης του λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL. Ιδιαίτερα, είναι χρήσιμη για την κατανόηση των αρχών δημιουργίας της κοινότητας ΕΛ/ΛΑΚ.

4.2 Έλεγχος κυριότητας και ΔΠΙ του λογισμικού σας

Αν το λογισμικό που επιθυμείτε να δημοσιεύσετε συντάχθηκε εξ ολοκλήρου από εσάς (ή τον οργανισμό σας, δηλαδή την νομική οντότητα που θα δημοσιεύσει το λογισμικό), τότε είστε κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων του λογισμικού. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, πρέπει να ελέγξετε ποιος συνέταξε το λογισμικό και υπό από ποιους όρους σας επιτρέπεται η χρήση ή η διανομή του.

Αν το λογισμικό σχεδιάστηκε για λογαριασμό σας από αναδόχους, μπορεί να έχετε το δικαίωμα να το επαναχρησιμοποιήσετε και να το αναδιανείμετε, ή ακόμη και να είστε ο μοναδικός κάτοχός του – ανάλογα με τους όρους της σύμβασης σύνταξης του λογισμικού. Επομένως, πρέπει να ανατρέξετε στη σύμβαση και να ελέγξετε τους όρους αναφορικά με τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΔΠΙ). Για παράδειγμα, αν συνάψατε σύμβαση με την εταιρεία X (ο ανάδοχος), ελέγξτε αν η σύμβαση περιέχει διάταξη σαν αυτή που ακολουθεί:

«Κυριότητα επί των αποτελεσμάτων – διανοητική και βιομηχανική ιδιοκτησία»

Όλα τα αποτελέσματα και τα δικαιώματα επί αυτών, συμπεριλαμβανομένων και των δικαιωμάτων διανοητικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας που αποκτήθηκαν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, ανήκουν αποκλειστικά στην < ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ >, η οποία μπορεί να τα χρησιμοποιήσει, δημοσιεύσει, αναθέσει ή μεταβιβάσει, όπως κρίνει ορθό, χωρίς γεωγραφικό ή οποιονδήποτε άλλο περιορισμό.»

Σε νέες συμβάσεις, συνιστάται ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή του αναδόχου, αν έχετε πρόθεση να διανείμετε το έργο με άδεια χρήσης EUPL. Πράγματι, οι προγραμματιστές σήμερα χρησιμοποιούν μεγάλο αριθμό στοιχείων ανοικτού κώδικα ή ακόμη «κοινόχρηστων» και ελέγχουν αν η άδεια χρήσης των εν λόγω στοιχείων είναι επιτρεπτική όσον αφορά τη διανομή του λογισμικού με άδεια χρήσης EUPL. Συνιστάται λοιπόν η συμπλήρωση του παραπάνω όρου με τον ακόλουθο:

«Εφόσον υπάρχουν δικαιώματα διανοητικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας προγενέστερα της σύμβασης (στην περίπτωση που ο ανάδοχος ενσωματώνει στοιχεία λογισμικού ανοικτού κώδικα στο παραδοθέν έργο), ο ανάδοχος θα ελέγξει και θα εξασφαλίσει ότι ολόκληρο το

παραδοθέν έργο μπορεί να μεταβιβαστεί, διανεμηθεί ή παρουσιαστεί στο κοινό σύμφωνα με τους όρους της EUPL. Εξαιρέσεις της ανωτέρω προϋπόθεσης είναι πιθανές μόνο κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της <ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ>.

4.3 Εφαρμογή των αρχών ΕΛ/ΛΑΚ (δημιουργία κοινοτήτων)

Μπορείτε, φυσικά, να δημοσιεύσετε λογισμικό με άδεια χρήσης EUPL με σκοπό απλώς την ευκολότερη χρήση του από τρίτους, χωρίς να είναι απαραίτητο να ενδιαφέρεστε και για τη δημιουργία μίας υποστηρικτικής κοινότητας «εθελοντών δημιουργών» εκτός του οργανισμού σας. Παρόλα αυτά, αν θέλετε να εκμεταλλευτείτε όλα τα προνόμια που σας παρέχει η κοινότητα Ανοικτού Κώδικα, δηλαδή την πιθανότητα περαιτέρω υποστήριξης και ανάπτυξης του λογισμικού από άλλους οργανισμούς και άτομα, πρέπει να εξοικειωθείτε με την κοινότητα χρηστών και δημιουργών που πιθανόν να συνεργαστεί μαζί σας στην περαιτέρω ανάπτυξη του λογισμικού σας. Σας συνιστούμε λοιπόν να διαβάσετε τις «Guideline for Public Administrations on Partnering with Open Source Communities» (Οδηγίες για τις δημόσιες διοικήσεις σχετικά με τη συνεργασία με κοινότητες ανοικτού κώδικα) της IDABC.³

4.4 Γιατί είναι απαραίτητη η άδεια;

Όπως είδαμε, το λογισμικό προστατεύεται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Χωρίς άδεια, όλες οι αλλαγές, βελτιώσεις και η τοπική προσαρμογή (μεταφράσεις) απαγορεύονται. Πράγματι, η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας παρέχει στον κάτοχο ενός έργου ορισμένα δικαιώματα επί αυτού και καθιστά παράνομη τη χρήση του έργου από άλλους που το ιδιοποιούνται.

Η άδεια χορηγείται από τον κάτοχο (χορηγός της άδειας) σε τρίτο πρόσωπο (τον αδειούχο) μέσω της χρήσης μίας άδειας, όπως η EUPL.

Ως άδεια ΕΛ/ΛΑΚ, η EUPL προστατεύει τα δικαιώματα του πρώτου δημιουργού, ενώ παράλληλα παρέχει την ελευθερία στους διάδοχους χρήστες και δημιουργούς να χρησιμοποιούν το λογισμικό σαν να ήταν δικό τους.

Το δικαίωμα επανάχρησης προηγούμενων έργων αποτελεί σημαντικό αρωγό για τον σύγχρονο προγραμματισμό, όπου πολλαπλά στοιχεία λογισμικού αλληλοσυνδέονται ή αλληλοσυνδυάζονται. Για αυτό πρέπει να εξασφαλιστεί η ύπαρξη κατάλληλης άδειας για όλα τα στοιχεία και – σε περίπτωση που στοιχεία παραδίδονται με πολλές άδειες χρήσης και το έργο που δημιουργείται πρέπει να αναδιανεμηθεί στο κοινό – ότι οι άδειες αυτές είναι συμβατές μεταξύ τους.

³ Δημοσιευμένες στην ιστοσελίδα της IDABC: <http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

4.5 Η απόφαση να δημοσιεύσετε λογισμικό με άδεια χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ

Διαβάζοντας τις παρούσες οδηγίες, γνωρίζετε προφανώς ότι η κοινοχρησία λογισμικού αποτελεί έναν από τους αποτελεσματικότερους τρόπους αύξησης της χρήσης του, βελτίωσης της ποιότητάς του (καθώς επιτρέπει σε άλλους δημιουργούς να ελέγξουν, να βελτιώσουν ή να διευρύνουν τις λειτουργικές δυνατότητές του) και εξοικονόμησης χρημάτων, καθώς αποτρέπει την επανάληψη εργασιών

Αυτού του είδους η κοινοχρησία συστήθηκε ομόφωνα σε δημόσιες διοικήσεις από τους Ευρωπαίους υπουργούς, υπεύθυνους για την πολιτική ηλεκτρονικής -διακυβέρνησης. Η καλύτερη εφαρμογή γίνεται μέσω των αδειών

4.6 Η απόφαση να επιλέξετε ως άδεια την EUPL

Η επιλογή μίας άδειας διανομής πρέπει να πραγματοποιηθεί σε πολύ αρχικό στάδιο, καθώς καθορίζει τα δικαιώματα των συντελεστών προγραμματιστών που συνδράμουν, και δεδομένου ότι είναι δύσκολη η μεταγενέστερη αλλαγή της αρχικής επιλογής.

Από τη στιγμή που ο χορηγός της άδειας επιθυμεί να αποφύγει αποκλειστική «ιδιοποίηση» του λογισμικού του από τρίτο μέρος (η θέση αυτή εκφράζει κυρίως τις δημόσιες διοικήσεις), η επιλογή της EUPL συνιστάται για πολλούς λόγους:

- Για πρώτη φορά, ένας δημόσιος οργανισμός του μεγέθους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει εκπονήσει και εγκρίνει επίσημα μία άδεια ΕΛ/ΛΑΚ για την ευρεία κυκλοφορία του λογισμικού του.
- Η EUPL έχει νομική ισχύ σε όλες τις

ΕΛ/ΛΑΚ. Παρόλο που υπάρχουν πολλές άλλες οδηγίες σχετικά με τη χρήση ανοικτού κώδικα στον δημόσιο τομέα, με τις παρούσες οδηγίες και την EUPL, δεν θα χρειαστεί πλέον να ανησυχείτε για την κατανόηση όλων εν γένει των ζητημάτων σχετικά με τον Ανοικτό Κώδικα.

Η EUPL μελετήθηκε ειδικά για να διευκολύνει την επανάχρηση λογισμικού του δημόσιου τομέα, για να προστατεύει τις επενδύσεις που γίνονται με τα χρήματα των φορολογουμένων και για να αποσαφηνίζει ζητήματα που μπορεί να σας επηρεάσουν ως χρήστη λογισμικού.

επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της γλωσσικής πολυμορφίας, που αναγνωρίζεται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Η EUPL έχει λάβει υπόψη της την ιδιαιτερότητα και διαφορετικότητα της νομοθεσίας των κρατών μελών και την κοινοτική νομοθεσία (ορολογία πνευματικής ιδιοκτησίας, , πληροφόρηση, εγγύηση, εφαρμοστέο δίκαιο και δωσιδικία).
- Η EUPL διασφαλίζει μελλοντική συμβατότητα με τις πιο πρόσφατες άδειες (συμπεριλαμβανομένης και της πιο δημοφιλούς, της GPLv2).

4.7 Υποχρεωτική αναφορά στην άδεια εντός του πηγαίου κώδικα

Η επιλογή της άδειας πρέπει να αναφέρεται όπου παρέχεται και το λογισμικό (π.χ. στον ιστότοπο του λογισμικού). Δεν υπάρχει λόγος να παραθέτετε αυτούσιο το κείμενο της άδειας· η ονομαστική αναφορά και ένας σύνδεσμος στο πρωτότυπο κείμενο της άδειας εξασφαλίζουν καλύτερα την αναφορά σε συγκεκριμένη πηγή.

Έτσι, ενώ με αυτόν τον τρόπο το κοινό ενημερώνεται βάσει ποιας άδειας κυκλοφορεί το λογισμικό, δεν εκπληρώνονται όλα όσα προβλέπει ο νόμος. Για αυτόν τον λόγο, ο ίδιος ο κώδικας λογισμικού πρέπει να παραπέμπει στην άδεια ή να την περιέχει. Ο συνηθισμένος τρόπος είναι

να δημιουργήσετε ένα αρχείο με το όνομα «ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ» (ή «ΑΔΕΙΑ»), το οποίο θα περιέχει ολόκληρο το κείμενο της άδειας, αναφέροντας, μέσω μίας μικρής σημείωσης στην κορυφή κάθε αρχείου του κώδικα, τα πνευματικά δικαιώματα, την ημερομηνία, τον κάτοχο και την άδεια καθώς και ενημερώνοντας τον αναγνώστη πού θα βρει το πλήρες κείμενο της άδειας.

Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι δείγμα «συνοπτικής ειδοποίησης» λογισμικού που διανέμεται με άδεια χρήσης EUPL:

```
/*
* Πνευματικά δικαιώματα 2007 Ο-ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΑΣ4
*
* Αδειοδοτείται βάσει της EUPL, Έκδοση 1.1 ή - μόλις
εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - επόμενων εκδόσεων
της EUPL (η «άδεια»),
* Η χρήση του παρόντος έργου επιτρέπεται μόνο σε συμμόρφωση
με τους όρους της άδειας.
* Αντίγραφο της Άδειας θα βρείτε στον ιστότοπο:
*
* http://ec.europa.eu/idabc/eupl5
*
* Εκτός εάν προβλέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο ή έχει
συμφωνηθεί εγγράφως, λογισμικό που διανέμεται βάσει των
όρων της άδειας διανέμεται «ΩΣ ΕΧΕΙ»,
* ΧΩΡΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ Ή ΟΡΟΥΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ, ρητά ή υπόρρητα.
* Συμβουλευτείτε το κείμενο της άδειας για τη συγκεκριμένη
γλώσσα που διέπει άδειες και περιορισμούς στο πλαίσιο της
άδειας.
*/
```

Σύμφωνα με το παραπάνω παράδειγμα, ο πρώτος δημιουργός αποδέχεται επόμενες εκδόσεις της EUPL, οι οποίες θα μπορούσαν να εκδοθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διανομή «βάσει της EUPL» χωρίς ένδειξη σε αριθμό έκδοσης θα είχε μεν το ίδιο αποτέλεσμα, αλλά δεν θα ήταν τόσο σαφές.

Αντιθέτως, αν ο δημιουργός του πρωτότυπου έργου θέλει να περιορίσει την αποδοχή σε μία συγκεκριμένη έκδοση EUPL (και να παραμείνει ελεύθερος να υιοθετήσει μεταγενέστερα ή όχι νέες εκδόσεις), πρέπει να

⁴ Χρονολογία δημοσίευσης πρώτης και τελευταίας τροποποίησης, π.χ. «2005,2007»

⁵ Ιδιαίτερα στην περίπτωση της EUPL, η οποία ισχύει επίσημα σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η σελίδα πρέπει να ελέγχεται (και αντίγραφο της άδειας πρέπει, κατά προτίμηση, να υπάρχει στον ιστότοπό σας και να παρουσιάζεται μαζί με την τηλεφόρτωση του προγράμματος για να αποφευχθεί απρόοπτη τροποποίηση της URL).

αδειοδοτήσει με βάση το παρακάτω παράδειγμα:

* Αδειοδοτείται βάσει της EUPL, Έκδοση 1.1 και μόνο (η «Άδεια»),

Αυτού του είδους η αδειοδότηση, δεν επιτρέπει την εφαρμογή στο πρωτότυπο ή παράγωγο έργο κάποιας επόμενης έκδοσης της EUPL, χωρίς τη συγκατάθεση του πρώτου δημιουργού. Ο όρος «μόνο» συνιστάται γιατί κάνει τους όρους της αδειοδότησης πιο σαφείς.

4.8 Ορθή πρακτική για τη «σύναψη» μίας σύμβασης EUPL

Από τον φορέα έργου που αδειοδοτείται βάσει της EUPL (διευθυντή ή επιχειρηματία) και όλους τους λοιπούς ενδιαφερόμενους (που πρέπει να εφαρμόσουν τους όρους της EUPL) πρέπει να τηρηθούν τα παρακάτω:

- Άμεση ενημέρωση ότι το λογισμικό (ή συγκεκριμένα στοιχεία του) αδειοδοτείται βάσει της EUPL. Αυτό πρέπει να γίνει στην ιστοσελίδα του έργου και στην «υψηλότερη» σελίδα που αναφέρει ή περιγράφει το έργο. Εισάγετε για παράδειγμα τη σαφή αναφορά: «Αδειοδοτείται βάσει της EUPL».
- Συνδέστε με σύνδεσμο τον όρο EUPL με τη διεύθυνση URL όπου περιλαμβάνεται και μπορεί να τηλεφορτωθεί το κείμενο της άδειας σε διάφορες γλώσσες: <http://ec.europa.eu/idabc/eupl>
- Συμπεριλάβετε ένα αντίγραφο της EUPL και συγκεκριμένο τετραγωνίδιο ελέγχου στην εφαρμογή που κατευθύνει την παρουσίαση του λογισμικού ή τη διαδικασία τηλεφόρτωσης. Με αυτόν τον τρόπο, κάθε χρήστης μπορεί να τηλεφορτώσει το λογισμικό που διανέμεται από ένα αποθετήριο. Η εφαρμογή πρέπει να

αναφέρει «Παρακαλώ διαβάστε προσεκτικά τους όρους της άδειας χρήσης της EUPL παρακάτω», στη συνέχεια σημειώστε το τετραγωνίδιο «Συμφωνώ» στο κάτω μέρος του παράθυρου όπου παρουσιάζεται ολόκληρο το κείμενο της άδειας. Η διαδικασία τηλεφόρτωσης συνεχίζεται μόνο αν έχετε σημειώσει το τετραγωνίδιο.

Για τον σκοπό αυτό, στη διεύθυνση www.osor.eu παρέχεται μία έκδοση .TXT της EUPL

- Για λογισμικό που διανέμεται μέσω φυσικών μέσων (όπως usb sticks, CD-ROM ή DVD-ROM), σας συμβουλεύουμε να συμπεριλάβετε αντίγραφο της άδειας: φτιάξτε ένα αντίγραφο της μορφής .TXT σε αρχείο με το όνομα «Άδεια».

Επιπλέον, (προαιρετικά) μπορείτε να παραπέμψετε στις σχετικές ιστοσελίδες IDABC, όπου βρίσκονται περαιτέρω διευκρινίσεις και μελέτες σχετικά με την EUPL: <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>.

4.9 Δεν χρειάζεται να καταγράψετε τη συναίνεση του αδειούχου με τους όρους της άδειας

Η άδεια εφαρμόζεται ακόμη και αν εσείς δεν καταγράψετε τους χρήστες που συναινούν με τους όρους της άδειας. Πρόκειται για λειτουργία συναρτήσεως της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας με το λογισμικό σας.

Η άδεια θα επιφέρει έννομο αποτέλεσμα από τη στιγμή που θα χρησιμοποιηθεί το λογισμικό (με κώδικα λογισμικού όπου αναφέρεται ότι αδειοδοτείται βάσει της EUPL) και η χρήση αυτή προκύπτει απλώς από την εκτέλεση οποιουδήποτε δικαιώματος που χορηγείται από την άδεια, για παράδειγμα από την εγκατάσταση του λογισμικού σε διάφορα τμήματα του οργανισμού σας ή τους χώρους των πελατών (αν

είστε εμπορικός οργανισμός) ή τους υπολογιστές των πελατών (αν είστε οργανισμός του δημόσιου τομέα) ή τους ιστοχώρους όπου παρουσιάζεται στο διαδίκτυο, δημιουργώντας ή διανέμοντας αντίγραφα ή παράγωγα έργα.

Παρόλα αυτά, μπορεί να είναι χρήσιμο να καταγράψετε τα στοιχεία επικοινωνίας όσων τηλεφορτώνουν το λογισμικό σας. Για να «γνωρίζουν τους χρήστες τους» πολλά αποθετήρια ζητούν από τους επισκέπτες τους να εγγραφούν με ένα αναγνωριστικό (ένα όνομα), ζητώντας παράλληλα κάποιες άλλες πληροφορίες (διεύθυνση, τηλέφωνο κτλ.,) συμπεριλαμβανομένης και μίας αποκλειστικής

ηλε-διεύθυνσης όπου θα τους αποσταλεί ο κωδικός πρόσβασης. Με τον τρόπο αυτό, σε συνδυασμό με την καταγραφή της διεύθυνσης IP, μπορεί να ενημερώνεστε πλήρως πριν από κάθε τηλεφόρτωση, ωστόσο η αξιοπιστία τέτοιου είδους «ελέγχου ταυτότητας» βασίζεται στα στοιχεία και στην καλή θέληση της άλλης

πλευράς.

Μολονότι είναι χρήσιμο να γνωρίζετε τους χρήστες σας, αυτή η συλλογή πληροφοριών δεν απαιτείται για τον καθορισμό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από την EUPL.

4.10 Αποθετήριο όπου πρέπει να διατίθεται ο πηγαίος κώδικας

Φυσικά μπορείτε να δημοσιεύσετε το λογισμικό σας σε δική σας ιστοσελίδα. Παρόλα αυτά, στην ιδανική περίπτωση ο πηγαίος κώδικας πρέπει να δημοσιεύεται σε αποθετήριο που παρέχει εύκολους τρόπους χρήσης και ανάπτυξης λογισμικού ανοικτού κώδικα. Με αυτόν τον τρόπο θα περιορίσετε και τις απαιτήσεις ευρυζωνικότητας της ιστοσελίδας σας.

Σημειωτέον ότι η δημοσίευση σε εξειδικευμένες πλατφόρμες συνεργασίας ή αποθετήρια ανοικτού κώδικα δεν μειώνει τον έλεγχο ανάπτυξης και τροποποίησης από πλευράς σας της επίσημης έκδοσης του λογισμικού σας.

4.11 Πώς και πού να ανακοινώσετε την απόφασή σας;

Από τη στιγμή που δημοσιεύετε το λογισμικό σας, επιθυμείτε και τη χρήση του από άλλους. Κάτι τέτοιο είναι δυνατό, εάν οι ενδιαφερόμενοι γνωρίζουν την ύπαρξή του.

Πρέπει να προετοιμάσετε υλικό και να ενημερώσετε σχετικά με το λογισμικό σας – και τη δημοσίευσή του με άδεια χρήσης EUPL – ώστε να το παρουσιάσετε σε κοινότητες χρηστών που τυχόν ενδιαφέρονται για αυτό. Μερικές προτάσεις:

- Καταρτίστε μία ειδοποίηση έκτασης μίας σελίδας, περιγράφοντας τις λειτουργίες του λογισμικού σας, το κοινό που θέλετε να προσελκύσετε και το γεγονός ότι αδειοδοτείται βάσει άδειας χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ (της EUPL).
- Διανείμετε την ειδοποίηση αυτή στις ενδιαφερόμενες κοινότητες – αν πρόκειται για λογισμικό που ενδιαφέρει τον δημόσιο τομέα της Ευρώπης, θα μπορούσατε να το διανείμετε, για παράδειγμα, στο IDABC Open Source Observatory and Repository (www.OSOR.eu), στην ιστοσελίδα ePractice.eu ή στις ιστοσελίδες της διοίκησης που σας ενδιαφέρει κ.τ.λ.
- Δημοσιεύετε το λογισμικό σε αποθετήριο το οποίο επισκέπτονται συνήθως χρήστες της κοινότητας που σας ενδιαφέρει.

5. Δημιουργία ή ενσωμάτωση λογισμικού με την άδεια EUPL

5.1 Αρχές ανάπτυξης ΕΛ/ΛΑΚ

Μπορείτε να δημοσιεύσετε οποιοδήποτε λογισμικό έχετε στην κατοχή σας (το οποίο δημιουργήσατε εσείς, οι εργοδότες σας ή οι ανάδοχοί σας) με άδεια χρήσης EUPL.

Παρόλα αυτά, αν δημιουργείτε λογισμικό εξ αρχής με σκοπό την κυκλοφορία του βάσει της EUPL, η χρήση των αρχών ανάπτυξης ΕΛ/ΛΑΚ, θα σας αποφέρει τα περισσότερα πλεονεκτήματα. Οι αρχές αυτές περιλαμβάνουν:

- Προσαρμογή ενός αρθρωτού σχεδιασμού, όπου όλα τα στοιχεία «συνομιλούν», αλλά δεν αναμειγνύονται όλοι οι κώδικες λογισμικού.
- Εργασία σε περιβάλλον συνεργασίας (που σας παρέχει σύστημα ελέγχου της έκδοσης και άλλα εργαλεία που σας επιτρέπουν να εργάζεστε από απομακρυσμένη θέση και να διαχειρίζεστε την κοινότητα των προγραμματιστών που ανήκετε).
- Τεκμηρίωση της εφαρμογής και όλων των μονάδων κατά τυποποιημένο τρόπο.

5.2 Πώς σας επιτρέπει η EUPL να ενσωματώσετε και να συνδυάσετε λογισμικό

Όπως οι άλλες άδειες ΕΛ/ΛΑΚ, έτσι και η EUPL έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζει ότι το λογισμικό μπορεί να επεκταθεί, να τροποποιηθεί και να επαναχρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με άλλα λογισμικά.

Πολύ συχνά, μία λύση λογισμικού επεκτείνεται με την ενσωμάτωση στον πηγαίο κώδικα του έργου σας κάποιου ήδη υπάρχοντα κώδικα λογισμικού ή με τον συνδυασμό του έργου σας με υπάρχοντα στοιχεία λογισμικού που σας παρέχονται με αυτόνομη άδεια χρήσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η ενσωμάτωση/συνδυασμός

- στιβαρή ηγεσία και διαχείριση έργου, συμβατή με στάση ανοιχτή στην εξωτερική συνεργασία και νέες ιδέες, με παράλληλο έλεγχο του έργου και καθορισμό της πορείας του.
- Αποτελεσματική διεπαφή κοινότητας (ως το καταλληλότερο μέσο παρουσίασης στο κοινό)

Οι οδηγίες για τις δημόσιες διοικήσεις σχετικά με τη συνεργασία με κοινότητες ανοικτού κώδικα στα πλαίσια του IDABC περιέχουν επιπλέον λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο εργασίας με κοινότητες ανοικτού κώδικα και τη χρήση των αρχών ανάπτυξης ΕΛ/ΛΑΚ:

<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

παράγει αυτό που αποκαλείται «παράγωγο έργο». Η πιθανή διανομή ενός παράγωγου έργου επιβάλλει όλα τα στοιχεία να διαθέτουν συμβατές άδειες.

Χάριν μίας μοναδικής ρήτρας συμβατότητας, η EUPL σκοπό έχει να διευκολύνει την παραγωγή και τη διανομή παράγωγων έργων, ακολουθώντας τους παρακάτω τρόπους:

- Εξασφαλίζει ότι όλοι οι παραλήπτες έχουν πρόσβαση στον πηγαίο κώδικα και έτσι μπορούν να μελετήσουν τον τρόπο εργασίας του λογισμικού.

- Εξασφαλίζει το δικαίωμα όλων των παραληπτών να κάνουν αλλαγές, επιτρέποντάς τους να τροποποιούν, να επεκτείνουν ή να επαναχρησιμοποιούν το λογισμικό.

- Εξασφαλίζει τη διανομή των παράγωγων έργων με την ίδια ή με συμβατή άδεια χρήσης. Έτσι εξασφαλίζεται ότι το νέο λογισμικό μπορεί επίσης να μελετηθεί, να τροποποιηθεί και να επεκταθεί.

5.3 Γιατί είναι χρήσιμη η ενσωμάτωση; Γιατί οι άδειες μπορούν να περιορίσουν την ενσωμάτωση;

Οι οργανισμοί, κυρίως οι δημόσιες διοικήσεις, δαπανούν δισεκατομμύρια ευρώ στην ανάπτυξη λογισμικού που πολύ συχνά ήδη υπάρχει. Η επανάχρηση του ίδιου λογισμικού εξοικονομεί χρήματα, προσπάθεια και χρόνο, ενώ παράλληλα επιτρέπει την κοινοχρησία πηγών και αποτελεσμάτων μεταξύ των οργανισμών, αντί συνεχούς επανάληψης εργασιών. Ένα από τα πλεονεκτήματα των αδειών ΕΛ/ΛΑΚ, όπως η EUPL, είναι ότι επιτρέπουν την επανάχρηση και την ενσωμάτωση λογισμικού.

Όλες οι ιδιοταγείς άδειες περιορίζουν την ενσωμάτωση και επαναχρησιμοποίηση, αφού ο πηγαίος κώδικας, δεν είναι διαθέσιμος αυτόματα.

Ορισμένες άδειες ΕΛ/ΛΑΚ περιορίζουν την ενσωμάτωση, απαιτώντας τη χρήση της ίδιας άδειας σε τροποποιημένα έργα. Αντίθετα, η EUPL επιτρέπει την ενσωμάτωση με λογισμικά τα οποία διανέμονται με διάφορες γνωστές άδειες ΕΛ/ΛΑΚ (πρβ. ενότητα 5.5).

5.4 Ειδικά θέματα σχετικά με την EUPL

Η EUPL δεν είναι ακόμη ευρύτερα γνωστή. Για αυτό τον λόγο, ίσως να είναι δύσκολο να βρείτε υπάρχοντα στοιχεία, τα οποία αδειοδοτούνται βάσει της EUPL, για να τα συνδυάσετε με λογισμικό EUPL.

λογισμικά που διανέμονται με κοινές άδειες χρήσης που θέτουν περιορισμούς στην περαιτέρω ανάπτυξη μπορούν να συνδυαστούν με την EUPL, με χρήση της ρήτρας συμβατότητας (πρβ. ενότητα 5.5).

Παρόλα αυτά, πολλά λογισμικά με άδεια χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ μπορούν να συνδυαστούν με λογισμικό EUPL. Πρόκειται για στοιχεία που δεν αδειοδοτούνται με όρους που περιορίζουν μελλοντική αδειοδότηση (όλες οι «επιτρεπτικές άδειες», όπως η MIT ή η BSD). Ακόμη και τα

Σημειωτέον ότι η φύση της άδειας EUPL, που υποστηρίζεται από τον δημόσιο τομέα της Ευρώπης, εξασφαλίζει ότι στο προσεχές μέλλον σημαντική ποσότητα του λογισμικού του δημόσιου τομέα θα διατίθεται με την εν λόγω άδεια χρήσης.

5.5 Συμβατότητα με άλλες άδειες

Πολλές άδειες ΕΛ/ΛΑΚ επιτρέπουν τη διανομή τροποποιημένων εκδόσεων του πρωτότυπου λογισμικού βάσει άλλης άδειας χρήσης, συμπεριλαμβανομένης και της EUPL. Το λογισμικό αυτό μπορεί στη συνέχεια να συνδυαστεί με λογισμικό EUPL και το παράγωγο έργο να διανεμηθεί με άδεια χρήσης EUPL.

απαιτούν να γίνεται η διανομή των τροποποιημένων έργων βάσει της ίδιας άδειας χρήσης. Το ίδιο ισχύει κανονικά και για την EUPL.

Παρόλα αυτά, αν κάνετε ουσιαστικό συνδυασμό λογισμικού EUPL με λογισμικό που διανέμεται «βάσει μίας συμβατής άδειας χρήσης», η EUPL σας επιτρέπει να διανείμετε το προκύπτον λογισμικό βάσει της συμβατής άδειας χρήσης,

αντί της ίδιας της EUPL.

Αυτή τη στιγμή, ως συμβατές με την EUPL αναγνωρίζονται οι εξής άδειες:

- η GNU General Public licence (GNU GPL v.2)
- η Open Software licence (OSL) v. 2.1, v. 3.0
- η Common Public licence v. 1.0

- η Eclipse Public licence v. 1.0
- η CeCILL v. 2.0

Ο κατάλογος αυτός δεν θα περιοριστεί (οπωσδήποτε δεν θα υπάρξει ανάκληση από τη στιγμή που συγχωνευμένα ή συνδυασμένα έργα αδειοδοτηθούν έγκυρα βάσει συμβατής άδειας), αλλά μπορεί να επεκταθεί (π.χ. ενδεχομένως σε μεταγενέστερες εκδόσεις των παραπάνω).

5.6 Συνδυασμός έργων με διαφορετικές άδειες

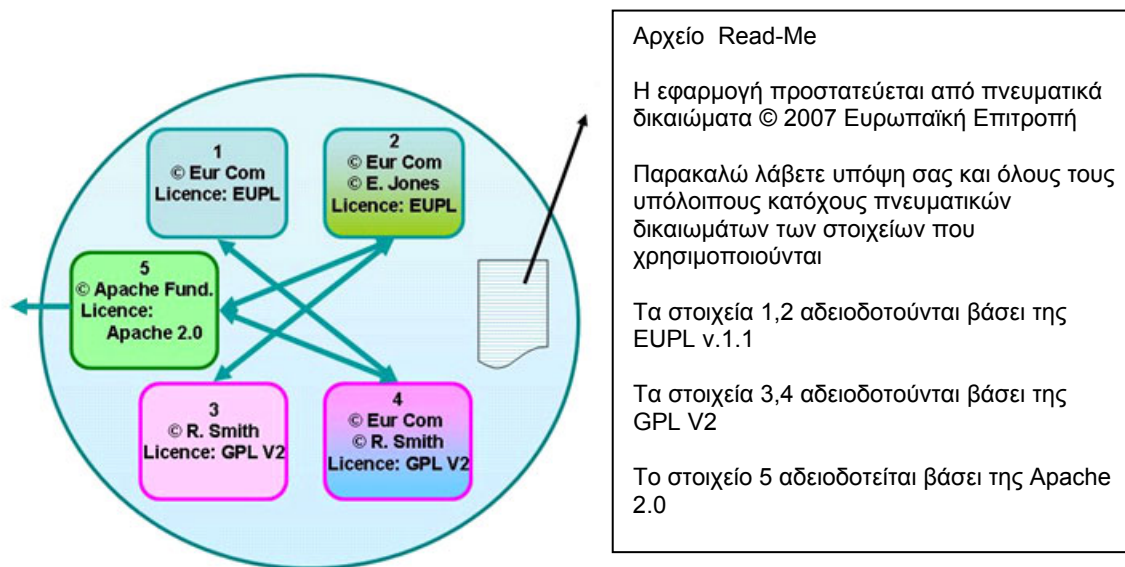
Στην ίδια λύση λογισμικού, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διαφορετικά στοιχεία λογισμικού που διανέμονται βάσει διαφορετικών αδειών ΕΛ/ΛΑΚ (συμπεριλαμβανομένης και της EUPL) και να τα χρησιμοποιήσετε ή να τα διανείμετε μαζί (δηλ. στην ίδια συσκευασία ή στον ίδιο CD-ROM). Αυτού του είδους η ενσωμάτωση, όπου διαφορετικά στοιχεία επικοινωνούν μεταξύ τους για να παράσχουν λειτουργικές δυνατότητες, δεν συνεπάγεται συγχώνευση στους διάφορους πηγαίους κώδικες. Επομένως, κάθε λογισμικό χρησιμοποιείται και διανέμεται βάσει της δικής του άδειας. Σε τέτοια περίπτωση, δεν υφίστανται ζητήματα συμβατότητας μεταξύ των αδειών. Αντίθετα, αν ο συνδυασμός λογισμικού επιφέρει τροποποίηση ή συγχώνευση των πηγαίων κωδίκων τους, θα έχετε δημιουργήσει «παράγωγο έργο», για το

οποίο, σε περίπτωση που σκοπεύετε να το διανείμετε, πρέπει να αξιολογηθεί η συμβατότητα των αδειών.

Επιπλέον, μπορείτε να αναπτύξετε λογισμικό, μέσα σε ιδιοταγές (ιδιόκτητο) πλαίσιο (πχ. Microsoft.Net ή Biztalk) και να το δημοσιεύσετε με άδεια χρήσης EUPL, βασιζόμενοι στο γεγονός ότι υπάρχουν χιλιάδες λογισμικά Ανοικτού Κώδικα που εκτελούνται από ιδιοταγή πλατφόρμα (π.χ. Microsoft Windows). Σε αυτήν την περίπτωση, μπορείτε να διαθέσετε με άδεια χρήσης EUPL τον συγκεκριμένο κώδικα που δημιουργήσατε, ενώ κάθε απαιτούμενη ιδιοταγής βιβλιοθήκη ή περιβάλλον ανάπτυξης πρέπει να χρησιμοποιηθεί, να αγοραστεί από τον πωλητή και να διανεμηθεί με τους όρους της δικής τους μεμονωμένης άδειας.

Παράδειγμα:

Εικόνα 4: Ενσωμάτωση διαφορετικών στοιχείων

Ας υποθέσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (, ως παράδειγμα, μπορείτε να το εξειδικεύσετε στον δικό σας οργανισμό) διανέμει μία αρθρωτή «Εφαρμογή X», που αποτελείται από 5 στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά δεν έχουν συγχωνευθεί σε έναν πηγαίο κώδικα, αλλά «συνομιλούν» (ανταλλάσσουντας δεδομένα ή παραμέτρους).

Το στοιχείο 1 παράγεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (πλήρως εκπονημένο από τους εργοδότες ή αναδόχους της). Έτσι έχει τη μορφή:

© Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Αδειοδότηση βάσει EUPL

Το στοιχείο 2 παράγεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όχι όμως εξ' ολοκλήρου από τους εργοδότες ή αναδόχους της: αυτοί προσαρμοσαν και επέκτειναν το υπάρχον λογισμικό που αδειοδοτείται βάσει της επιτρεπτικής άδειας χρήσης BSD. Τα πνευματικά δικαιώματα του στοιχείου BSD ανήκουν στον E. Jones. Έτσι, το τροποποιημένο στοιχείο έχει τη μορφή:

© Ευρωπαϊκή Επιτροπή
© E. Jones (διατήρηση του αρχικού σήματος για τα πνευματικά δικαιώματα όπου αναπαράγεται ο πρωτότυπος κώδικας)
Αδειοδότηση βάσει EUPL

Το στοιχείο 3 δεν τροποποιήθηκε, αλλά

εκπονήθηκε από τον κ. R. Smith και αδειοδοτείται βάσει της άδειας GPLv2. Τούτο δεν επιτρέπεται να τροποποιηθεί:

© R. Smith
Αδειοδότηση βάσει GPLv2

Το στοιχείο 4 αδειοδοτήθηκε βάσει της GPLv2. Για τεχνικούς λόγους δεν ήταν δυνατό ούτε κατάλληλο — να αποφευχθεί συγχώνευση του κώδικα EUPL της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τον πρωτότυπο κώδικα, που ανήκει στον κ. R. Smith. Επειδή η EUPL αποδέχεται την GPLv2 ως συμβατή, το στοιχείο θα έχει τη μορφή:

© R. Smith
© Ευρωπαϊκή Επιτροπή (περιλαμβάνεται/συγχωνεύθηκε ο κώδικας EUPL)
Αδειοδότηση βάσει GPLv2

Το στοιχείο 5 ανήκει στην κατηγορία που ανήκει και το στοιχείο 3: δεν τροποποιήθηκε και θα παραμείνει ως:

© The Apache foundation
Αδειοδότηση βάσει Apache v. 2

Η εφαρμογή θα κυκλοφορήσει με ένα αρχείο read-me που επεξηγεί (ή αποτελεί σύνδεσμο) σε κατάλληλο φάκελο τεκμηρίωσης και περιγράφει λεπτομερώς τις εφαρμοστέες άδειες.

5.7 Αντίκτυπος της ρήτρας συμβατότητας της EUPL στους όρους αδειοδότησης άλλου έργου

Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η EUPL ως «γέφυρα» μετατροπής των όρων αδειοδότησης ενός έργου, για παράδειγμα μετάβασης από GPLv2 σε OSL, Eclipse, CeCILL ή Common Public Licence;

Ποτέ, εκτός αν κάτι τέτοιο επιτρέπεται ήδη από τους όρους αδειοδότησης του εν λόγω άλλου έργου. Στην περίπτωση συγχώνευσης ενός λογισμικού EUPL με κάποιο άλλο λογισμικό μίας συμβατής άδειας copyleft, η εν λόγω άλλη άδεια θα χρησιμοποιηθεί χωρίς τροποποίηση.

6. Νεότερες εκδόσεις της EUPL

Λόγω των πολλών συμβατικών κειμένων αναφοράς και, κυρίως, λόγω των πολλών γλωσσικών αποδόσεων, είναι αδύνατο να προσαρμοστεί, όπως θα έπρεπε, το κείμενο της EUPL στην ανάπτυξη της πρακτικής, της τεχνολογίας, των υποχρεωτικών κανονισμών ή του λεξιλογίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 της EUPL, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να δημοσιεύσει νέες εκδόσεις της EUPL εφόσον τούτο «είναι απαραίτητο και εύλογο» «χωρίς να περιορίζει τα δικαιώματα που παραχωρούνται με την άδεια». Αυτό σημαίνει ότι:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να αναβαθμίσει την άδεια με σκοπό την αντιμετώπιση νέων νομικών ή τεχνολογικών ζητημάτων που διαφορετικά θα παρεμπόδιζαν την επιδιωκόμενη λειτουργικότητα της άδειας.

Οποιαδήποτε νέα έκδοση δεν θα αλλάξει τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της άδειας, όπως τις χορηγούμενες ελευθερίες, την αποποίηση ευθυνών ή τον αμοιβαίο (ή “copyleft”) χαρακτήρα της, πράγμα που σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται αποκλειστική ιδιοποίηση του αδειοδοτούμενου έργου.

Η λέξη κλειδί της παραγράφου αυτής είναι **εύλογο**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί όντως να αναβαθμίσει την άδεια, π.χ. για να μπορέσει να αντιμετωπίσει νέα ή άγνωστα έως τώρα νομικά προβλήματα που θα αποτελούσαν τροχοπέδη στην επιδιωκόμενη λειτουργικότητά της. Παρόλα αυτά, οι αλλαγές αυτές πρέπει να είναι εύλογες, να μην παραβιάζουν δηλαδή τα βασικά χαρακτηριστικά της άδειας, όπως τις χορηγούμενες ελευθερίες, την αποποίηση ευθυνών ή τον αμοιβαίο (ή “copyleft”) χαρακτήρα της.

Κάθε νέα έκδοση της EUPL θα τίθεται σε κυκλοφορία με έναν μοναδικό αριθμό έκδοσης.

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι κάθε νέα

έκδοση εφαρμόζεται σε ήδη αδειοδοτημένο λογισμικό, εφόσον είχε αδειοδοτηθεί με άδεια χρήσης χωρίς σαφή αριθμό έκδοσης ή με τον ρητό όρο ότι οι επόμενες εκδόσεις θα είναι εφαρμοστέες. Λόγω της προηγούμενης διατύπωσης του άρθρου 13 της EUPL v.1.0 («η νέα έκδοση καθίσταται δεσμευτική για σας μόλις λάβετε γνώση της δημοσίευσής της»), το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση λογισμικού που είχε επίσημη άδεια χρήσης “EUPL v.1.0”. Ο κανόνας αλλάζει για νεότερες εκδόσεις: αν ο πρώτος δημιουργός χρησιμοποιεί άδεια χρήσης “EUPL v.1.1”, η συγκεκριμένη έκδοση παραμένει εφαρμοστέα (μέχρι ο δημιουργός να ζητήσει αναβάθμιση, ανάλογα με την περίπτωση).

Σύμφωνα επίσης με άλλη διάταξη του άρθρου 13 «Όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της παρούσας άδειας, οι οποίες έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν ισοδύναμη αξία. Τα μέρη μπορούν να επικαλεστούν τη γλωσσική απόδοση της επιλογής τους.»

Η διάταξη αυτή (που επί του παρόντος δεν έχει ομοιά του παγκοσμίως) προστατεύει τόσο τον χορηγό της άδειας όσο και τον παραλήπτη (ή αδειούχο).

Νέες γλωσσικές αποδόσεις, αν για παράδειγμα η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρυνθεί κατά ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, θα έχουν την ίδια ισχύ, αφού εγκριθούν και δημοσιευθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, η Επιτροπή μπορεί να διορθώσει σφάλματα τυπικού, για να διασφαλίσει, ανάλογα με την περίπτωση, ότι όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της άδειας είναι ισοδύναμες. Σε αυτήν την περίπτωση ο αριθμός της έκδοσης δεν αλλάζει.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί πάντα να εξετάζει τη δυνατότητα επέκτασης του καταλόγου με τις συμβατές άδειες που παρέχεται σε προσάρτημα της EUPL.

7. Συμπεράσματα

Καθημερινά, 1,5 εκατομμύρια άνθρωποι (προγραμματιστές) στον κόσμο συνεργάζονται σε περισσότερα από 200.000 έργα Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα, δημιουργώντας λογισμικά που χρησιμοποιούνται από περισσότερους από 1 δισεκατομμύριο χρήστες.

Διευθυντές γνωστών εμπορικών εταιρειών όπως η IBM, η Microsoft, η SUN, η Bull, η Oracle εκδίδουν άδειες χρήσης ορισμένων Ελεύθερων Λογισμικών/Λογισμικών Ανοικτού Κώδικα, καθιστώντας τα μέρος της επιχειρηματικής τους πολιτικής και της στρατηγικής μάρκετινγκ. Ακόμη και αμιγώς έμποροι λογισμικού επωφελούνται της ευκαιρίας να διευρύνουν τη βάση χρηστών και προγραμματιστών τους, διανέμοντας συγκεκριμένο υλικό Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα.

Οι δημόσιες διοικήσεις οι οποίες παράγουν σημαντική ποσότητα λογισμικού ηλεκτρονικής διακυβέρνησης υπολείπονται μέχρι στιγμής όσον αφορά τη διανομή του και την περαιτέρω χρήση του, δηλαδή, από άλλες διοικήσεις άλλων κρατών, τη βελτίωση και προσαρμογή του στις ανάγκες τους αντί της πλήρους επανεπινόησής του.

Η άδεια EUPL πρέπει να θεωρηθεί εργαλείο που διευκολύνει τη βελτιστοποίηση και την κοινοχρησία των πηγών. Αναμένεται ότι θα ευαισθητοποιήσει την αντίληψη όσον αφορά τις ευκαιρίες διανομής Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα και θα ενθαρρύνει όλους τους ενδιαφερόμενους να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία θέτει σε κυκλοφορία το λογισμικό της με την άδεια EUPL.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>